

ในปัจจุบันโรงพยาบาลส่วนใหญ่ได้มุ่งเน้นที่จะพัฒนาคุณภาพบริการ โรงพยาบาลควบคุมการติดเชื้อเป็นหนึ่งในแกนนำที่สำคัญในการพัฒนางานด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติบทบาท ปัญหาอุปสรรคและความต้องการสนับสนุนการปฏิบัติบทบาทของพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ ในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลของโรงพยาบาลสังกัดกรมแพทยทหารบก ประชากรที่ศึกษาเป็นพยาบาลควบคุมการติดเชื้อที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสังกัดกรมแพทยทหารบกที่ผ่านการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลแล้วหรือโรงพยาบาลในสังกัดกรมแพทยทหารบกที่ลงทะเบียนเข้าสู่กระบวนการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล รวม 11 คน รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2545 โดยใช้แบบสอบถามร่วมกับแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับบทบาทพยาบาลควบคุมการติดเชื้อตามกรอบมาตรฐานโรงพยาบาลฉบับปี กาญจนานิเทศ พ.ศ.2542 เครื่องมือวิจัยได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการจัดหมวดหมู่ข้อมูล

ผลการศึกษาพบว่า พยาบาลควบคุมการติดเชื้อมีการปฏิบัติบทบาทในการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล จำแนกได้เป็น 8 ด้าน ได้แก่ การบริหารจัดการ การให้ความรู้ การเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล การสอบสวนการระบาด การดูแลสุขภาพบุคลากร การให้คำปรึกษา แนะนำ การพัฒนาคุณภาพและการศึกษาวิจัย เมื่อพิจารณาการปฏิบัติแต่ละบทบาทพบว่า พยาบาลควบคุมการติดเชื้อมีการปฏิบัติครอบคลุมทั้ง 8 ด้าน แต่เมื่อพิจารณากิจกรรมย่อยในแต่ละบทบาทพบว่า มีกิจกรรมที่ปฏิบัติได้น้อยได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของผู้ป่วยพบร้อยละ 9.1 การตรวจสุขภาพเจ้าหน้าที่ก่อนปฏิบัติงานพบร้อยละ 18.2 และมีกิจกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติเลยได้แก่ การทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติบทบาทของพยาบาลควบคุมการติดเชื้อที่สำคัญ คือ ขาดกรอบอัตรากำลังของพยาบาลควบคุมการติดเชื้อที่ชัด กำลังคนไม่เพียงพอเนื่องจากภาระงานมาก ขาดการสื่อสารเรื่องนโยบายที่ชัดเจน และขาดงบประมาณในการสนับสนุนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับบุคลากร

ความต้องการสนับสนุนที่พยาบาลควบคุมการติดเชื้อต้องการ ได้แก่ การกำหนดกรอบอัตรากำลังที่มีความเหมาะสม ผู้บริหารสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล การมีเครือข่ายหรือศูนย์ข้อมูลในการช่วยเหลือและให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ และการจัดงบประมาณในการดูแลสุขภาพบุคลากรในหน่วยเสี่ยงต่อการติดเชื้อของโรงพยาบาล

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าพยาบาลควบคุมการติดเชื้อปฏิบัติบทบาทได้ครอบคลุมเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติบทบาทได้อย่างครบถ้วน จึงมีความจำเป็นในการกำหนดให้มีกรอบอัตรากำลังและกำหนดภาระงานที่ชัดเจนของพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Currently, most hospitals have focus upon the quality improvement of the services. Infection control nurse (ICN) is one of the key persons who develop infection control program to meet the hospital accreditation requirements. The purpose of this study was to describe roles, problems, and needs for the support of ICNs in the hospital accreditation. The population were ICNs (N=11) working in the Royal Thai Army Hospitals that have either certified or registered for hospital accreditation process. Data were collected during April to May, 2002 by using questionnaires and a semi-structured interview form developed from the Standard of Infection Control Practice Jubilee Celebration Year, 1999 as a framework. The instruments were examined by the experts for content validity. Data were analyzed by using descriptive statistics and data categorization.

The major results showed that the roles of ICNs in hospital accreditation could be classified into eight roles including management, education, surveillance, outbreak investigation, employee health, consultation, quality improvement, and research. The majority of ICNs practiced all mentioned roles. However, there still be some activities that were not performed such as conducting any research. The least practiced activities were analyzing the patient need and expectation (9.1%), and physical examination of the employee prior to working in a hospital (18.2%).

The major problems and obstacles of the roles were lack of position for ICN, inadequate number of ICNs, lack of clear communication about policy, inadequate budgets to support employee immunization program. The need for support were allocated position for ICNs, the infection control program from the hospital administrators, networking or information system for consultation, and budget for employee health program in high risk department.

These results indicate that most ICNs perform roles comprehensively but have some problems and obstacles that still affected the practice of their roles. There should provide the position of ICNs and a clear job description so as to improve the quality in the area of infection control efficiently .